

O'ZBEKISTONDA XOTIN-QIZLARING SIYOSIY FAOLLIGINI OSHIRISH BO'YICHA 2017-2022 YILLARDAGI ISLOHOTLAR TAXLILI

Aymuratova Dilfuza Bo'riyevna¹, Abdullayeva Muhabbat
Davlyatovna², Aliqulov Jovohir Mamadiyor o'g'li³

¹Toshkent tibbiyot akademiyasi termiz filiali nazorat bo'lim boshlig'i

²«Sohibjamol Muhabbat» firma direktori

³Termiz tibbiyot akademiyasi termiz filial talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7203540>

ARTICLE INFO

Received: 01st October 2022

Accepted: 05th October 2022

Online: 15th October 2022

KEY WORDS

siyosat, jamoat, gender,
salohiyat, taraqqiyot, ta'lim,
davriylik, o'zgarishlar

ABSTRACT

Ushbu maqolaning mazmuni shundan iboratki, hozirgi kundagi olib borilayotgan islohotlarda xotin-qizlarning jamoatchilikdagi tutgan o'rnini haqida va salohiyatini oshirish uchun yaratilgan imkoniyatlar haqida so'z boradi.

Bugun O'zbekiston o'z mustaqil taraqqiyotining sifat jihatdan yangi bosqichiga qadam qo'ydi. Bu yo'lda u jahonning ko'plab mamlakatlari va yirik xalqaro tashkilotlari bilan turli sohalarda samarali hamkorlik qilib kelmoqda. Xususan, xorijiy davlatlar bilan do'stona hamda o'zaro manfaatli munosabatlarni rivojlantirish borasida muhim natijalarga erishishda ayol qizlarimizning ham xissalari katta bo'lib bormoqda. Hozirgi kunda bemalol aytish mumkinki, davlatimiz rahbari bugungi kunda nafaqat O'zbekiston, balki Markaziy Osiyoning farovonligi uchun jon kuydirayotgan, mintaqani sanoati rivojlangan, obod va dunyo bilan keng integratsiyalashgan hududga aylantirish orzusi bilan yashab, shunga monand mehnat qilayotgan etakchi sifatida namoyon bo'lmoqda. Bundan tashqari ayollarga bo'lgan e'tibor hamda yaratilayotgan sharoitlar tufayli xotin qizlarning o'ziga bo'lgan ishonchi oshib

bormoqda. Ta'lim, tibbiyot, siyosat, iqtisodiyot va ko'pgina sohalarda ayollarning yetuk mutaxassis bo'lib yetishishiga zamin yaratildi. Qisqa davr ichida O'zbekiston xalqi mamlakatimizning jahon hamjamiyatida munosib o'rin egallashiga asos bo'luvchi ulkan yutuqlarni qo'lga kiritdi. Shunga monand ravishda davlatimiz rahbari tashabbusi bilan boshlangan islohotlar va modernizatsiya jarayoni, jumladan, qo'shni mamlakatlar bilan aloqalarni mustahkamlash bo'yicha siyosatni dunyo hamjamiyati e'tirof etmoqda. Prezidentimizning "Yangi O'zbekiston" gazetasi bosh muharriri bilan suhbatida amalga oshirilib borilayotgan demokratik o'zgarishlar, tashqi hamda mintaqaviy siyosati haqida batafsil so'z yuritildi. Yana shunga o'xshash muhim xususiyati shundaki, unda Yangi O'zbekiston — demokratiya, inson huquq va erkinliklari borasida umume'tirof etilgan norma va printsiplarga qat'iy amal qilgan

holda, jahon hamjamiyati bilan do'stona hamkorlik tamoyillari asosida rivojlanadigan, pirovard maqsadi xalq uchun erkin va farovon hayot yaratib berishdan iborat bo'lgan davlat ekani alohida qayd qilingan.

Bu demokratik o'zgarishlar esa kimlargadir yoqish, maqtanish, turli reytinglarga kirish uchun emas, balki xalqimiz, avvalambor, yosh avlodimizning bugungi hayoti va ertangi istiqbolini o'ylab, milliy manfaatlarimiz yo'lida amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, "inson huquq va erkinliklari", "qonun ustuvorligi", "ochiqlik va oshkoralik", "so'z erkinligi", "din va e'tiqod erkinligi", "jamoatchilik nazorati", "gender tenglik", "xususiy mulk daxlsizligi", "iqtisodiy faoliyat erkinligi" singari fundamental demokratik tushunchalar va hayotiy ko'nikmalar hozirgi vaqtda real voqelikka aylanib borayotgani e'tiborlidir.

Shular bilan birga latofatli ayollarimizning iqtisodiyot hamda siyosat borasida yuksak yutuqlarga erishishlari uchun turli tanlov va sovrinlar soni kundan kunga ortib bormoqda desak adashmagan bo'lamiz.

Misol tariqasida Xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlashga doir davlat siyosatining samarali amalga oshirilishini ta'minlash;

Xotin-qizlarning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilish, mamlakat ijtimoiy-siyosiy hayotidagi roli va faolligini oshirish;

Xotin-qizlar va erkaklar uchun teng huquq hamda imkoniyatlar kafolatlarini ta'minlash, oila, mahalla, mehnat jamoalari hamda jamiyatdagi rolini kuchaytirish;

Xotin-qizlarning zahira kadrlari bilan ishlash, davlat va ijro hokimiyati boshqaruviga jalb qilish uchun samarali zamonaviy yondashuv va mexanizmlarni joriy etishda ishtirok etish;

Xotin-qizlarning ma'naviyati va ma'rifatini yuksaltirishga qaratilgan ma'naviy-ma'rifiy ishlarni, loyihalarni ijroga yo'naltirish;

Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti, "Mo'tabar ayol" ko'krak nishoni komissiyalari faoliyatini samarali tashkil etish va boshqa davlat mukofotlariga nomzodlarni tavsiya etishda ishtirok etish kabi ham ma'naviy ham ma'rifiy taraflama insonni o'stiruvchi islohotlarni aytib o'tish joizdir. Bundan tashqari xotin-qizlarni ijtimoiy himoya qilish tizimini yana-da kuchaytirish, ularning salomatligini mustahkamlash, qizlarning ta'lim-tarbiya olishi uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, iqtidorli va bilimli qizlarni tarbiyalash hamda ularning ilmiy salohiyatini yuksaltirish, xotin-qizlarning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilishning huquqiy asoslarini takomillashtirish, ayollarning ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy faolligini oshirish, jamiyatda, xususan, davlat boshqaruvida ularning rolini mustahkamlash hamda gender tenglikni ta'minlash masalalariga alohida to'xtalib o'tilmoqda. Yangi O'zbekiston iborasida haqida to'xtalganda, eng avvalo, yangicha iqtisodiy munosabatlar, yangicha iqtisodiy dunyoqarash ko'z oldimizda gavdalanadi. O'tgan besh yilda bu borada qilingan ishlarni sanab adog'iga etolmaysiz. endi ko'p yillardan buyon odamlarni qiynab kelgan elektron kartochkadagi pullarni bankomatlar orqali naqd pulga aylantirish, milliy valyuta kursining "qora bozor"da — bir xil, banklarda esa boshqacha bo'lishi, xorijiy val yutalarni sotib olish, fuqarolikka ega bo'lish, O'zbekistonning istalgan hududidan uy-joy va mol-mulk sotib olish hamda ularni ro'yxatga qo'yish bilan bog'liq qator muammolar tarixda qoldi. So'nggi

besh yilda davlatimiz rahbarining mustahkam siyosiy irodasi tufayli tadbirkorlar o'z biznesini rivojlantirish uchun erkinlik va yangi- yangi imkoniyatlarga ega bo'lmoqda, dehqon va fermerlar, klaster xo'jaliklari o'zlari etishtirgan hosilning haqiqiy egasiga aylanmoqda. Bularning barchasi Prezidentimizning Vatanimiz ravnaqi, xalqimiz farovonligi yo'lida tunu kun tinim bilmasdan, bor bilim va tajriba, kuch va imkoniyatlarini safarbar etayotgani hamda bu jarayon tobora kuchayib, yangi sifat bosqichiga ko'tarilib borayotganidan dalolat beradi. Prezidentimiz ta'kidlaganidek, bu nimaning hisobidan bo'ladi? Albatta, bunga bilim va tajriba, tinimsiz o'qib-o'rganish, izlanish, yangilikka intilish, yuqori texnologiyalarni joriy etish, islohotlarni samarali olib borish hisobidan erishish mumkin. Shu sababli yurtimizda agrar sektorni yalpi va tizimli transformatsiya qilish boshlandi. Ushbu sohani iqtisodiyotning asosiy drayverlaridan biriga aylantirish — bosh maqsad bo'lib, shu maqsadda 2020-2030-yillarga mo'ljallab ishlab chiqilgan Qishloq xo'jaligini rivojlantirish strategiyasida tarmoqni rivojlantirish borasidagi asosiy vazifalar aniq-ravshan belgilab qo'yildi. Xususan, qishloq xo'jaligi, oziqovqat sektori va qishloqlarni yaqin o'n yilda jadal taraqqiy ettirish rejasi ko'zda tutildi. Agrar sohada ishlarni butunlay yangi asosda tashkil etish orqali tarmoqning samaradorligi va raqobatdoshligini oshirish, ushbu yo'nalishda minglab yangi ish o'rinlari yaratish va qishloq joylarda odamlarning hayot darajasini yuksaltirish sari muhim qadamlar qo'yilmoqda. Albatta, 35 milliondan ortiq aholiga ega bo'lgan, o'tgan davrda ko'plab muammolar to'planib qolgan mamlakatning taqdiri va kelajagini

belgilash borasida to'g'ri yo'l tanlash – bu davlat rahbaridan ulkan aql-zakovat, bilim va tajriba, mustahkam iroda, jasorat va azmu shijoatni talab etadi. Ayni vaqtda tanlangan rivojlanish yo'lini ijtimoiy institutlar, ta'sirchan mexanizmlar orqali hayotga tatbiq etish, odamlarni islohotlarning maqsadi va natijasiga ishontirish, butun jamiyatni ruhlantirib, ulug' maqsadlar sari safarbar eta olish – yanada murakkab vazifa, desak, har tomonlama to'g'ri bo'ladi. Bularning barchasi O'zbekiston o'z milliy taraqqiyotining yangi bosqichiga qadam qo'ygan keyingi yillarda Prezidentimiz tomonidan siyosiy-ijtimoiy makonda amalga oshirilayotgan sa'y-harakatlar keng ko'laminig samaarasidir. Vatanimiz ravnaqi, xalqimiz farovonligi yo'lida tunu kun tinim bilmasdan, bor bilim va tajriba, kuch va imkoniyatlarini safarbar etayotganlar hamda bu jarayonning tobora kuchayib, yangi sifat bosqichiga ko'tarilishida ayol qizlarimizning ham kichik bo'lsada hissalarini borligini tan olishimiz kerak.

Ta'kidlash joizki, tarixiy jarayonlarning qaynoq izlarini o'zida mujassam etgan ushbu keng qamrovli maqola mard va olijanob xalqimiz Prezident SHavkat Mirziyoev rahbarligida keyingi yillarda qanday og'ir va mashaqqatli, shu bilan birga, sharaflil rivojlanish yo'lini bosib o'tayotganini, o'z kuchi, o'z salohiyati bilan yangi O'zbekiston davlatini barpo etayotganini bamisoli ko'zgedek yorqin aks ettiradi.

Bugun barcha vatandoshlarimiz boshlangan yangicha islohotlarni yanada shiddat bilan davom etishini istaydi, desak aslo mubolag'a bo'lmaydi. SHavkat Mirziyoev esa yangi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar muallifidir.

Xalqimiz, saylovchilarimiz oldida 2016 yil dekabrda Prezidentlik saylovoldi dasturida belgilangan vazifalar to'la-to'kis ijro etilishi yuzasidan hisobdormiz. Saylovoldi dasturidagi eng muhim yo'nalishlar 2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi asosida besh yil davomida muvaffaqiyatli amalga oshirib kelinmoqda.

Har bir sohada mazkur strategiyasiga muvofiq, davlat va jamiyat qurilishi, sud-huquq tizimini takomillashtirish, ma'muriy islohotlarni amalga oshirish, iqtisodiyotni erkinlashtirish, qulay ishbilarmonlik va investitsiyaviy muhitni shakllantirish, o'zaro manfaatli tashqi siyosatni amalga oshirish bo'yicha tizimli choralar ko'rildi. Bu ishlarda shaxsan davlatimiz rahbari bosh-qosh bo'lib kelyapti.

Ilgari o'n yilliklar davomida paysalga solib, sodda qilib aytganda, bekitib aytilmagan, odamlarimizni qiynab kelgan muammolarning qopqoqlari ochildi. Bugun kambag'allikni qisqartirish xususida oddiy bir holatday gapiryapmiz. Lekin o'z davrida ushbu muammoni tan olish oson bo'lmaganini rahbarimizning o'zlaridan ko'p bora eshitganmiz. "Yopiq mavzu" bo'lgan bu masala ham endilikda tizimli echimini topib bormoqda. Hukumat ish uslubini tubdan o'zgartirdi. Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish, Mahalla va oilani qo'llab-quvvatlash vazirliklari tashkil etildi. Kambag'allikdan chiqarish siyosati davlat siyosati darajasiga ko'tarildi.

"Obod qishloq" dasturi doirasida Manas qishlog'idan boshlangan ezgu tashabbus, eng chekka hududdagi qishloqlargacha kirib bordi bugun. 2017–2020-yillarda 5 million aholi yashaydigan 1 ming 200 ta mahalla va qishloq qiyofasi tubdan o'zgargan bo'lsa, joriy yilda bu dasturning ko'lami bir necha bor kengayib, barcha tuman va shaharlardagi 8 mingga yaqin qishloq va mahallada 21 trillion so'mlik qurilish, ta'mirlash va obodonlashtirish ishlari dasturi amalga oshirilmoqda.

Barchamiz bir haqiqatni chuqur anglab olishimiz kerak: tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash — fuqarolar, xalqimiz farovonligini oshirishning eng samarali yo'li, Yangi O'zbekistonni barpo etishning pirovard maqsadidir. Bu sohadagi mavjud kamchilik va nuqsonlarni hal etishda mamlakatimiz hayotini yanada erkinlashtirish, ochiqlik va oshkoralik muhitini, jamoatchilik nazoratini kengaytirish muhim rol o'ynaydi, deb ishonaman".

Xulosa o'rnida aytganda, bugun O'zbekiston xalqaro tashkilotlar doirasida muntazam ravishda muhim tashabbuslar va siyosiy takliflarni ilgari surmoqda. Prezidentimiz amalga oshirayotgan ulug'vor ishlarni nafaqat xalqimiz qo'llab-quvvatlamoqda, balki dunyo hamjamiyati ham alohida e'tirof etmoqda. Bu mustaqil O'zbekistondagi yangicha boshqaruv, yangi strategiya va yangi imkoniyatlarning amaldagi yorqin namunasidir.

References:

1. Shavkat Mirziyoyev Miromonovich. 5 tashabbus 2017-yil.
2. Xotin qizlarni qo'llab quvvatlash bo'yicha matnlar jamlanmasi. Ensiklopediya
3. Davlat qonunchiligi hamda Prezident farmoyishlari. 2021-yil
4. Islom Karimov Abdug'aniyevich. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch 2008-yil